

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОМПОЗИЦІЯ, ОБРОБКА, ТРАНСКРИПЦІЯ»**

Освітньо-наукова програма доктора філософії – Музичне мистецтво

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 2 вересня 2020 року

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Композиція, обробка, транскрипція
Викладачі	Черепанин Мирон Васильович
Контактний телефон викладача	095.640.40.15.
E-mail викладача	duetconcertino@ukr.net myron.cherepanyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна, заочна форма.
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Згідно розкладу, у т.ч. онлайн (скайп)
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Композиція, обробка, транскрипція» забезпечує процес музично-педагогічної освіти здобувача освіти як митця вищого рівня майстерності в галузі музичної творчості, перекладень вокально-інструментальних творів та виконавства; формує його професійний розвиток, який є необхідним для майбутньої успішної самореалізації за спеціальністю. Курс дисципліни формує творчий потенціал здобувача освіти в системі розвитку музичного мистецтва і культури, передбачає актуалізацію та певну інтеграцію його професійних знань і комплексний розвиток виконавських вмінь та навичок, необхідних для ознайомлення із сучасними досягненнями музичного мистецтва.</p> <p>Зміст дисципліни полягає в ознайомленні майбутніх фахівців з основами композиції, обробки і транскрипції; формуванні широкого художньо-мистецького світогляду; забезпеченні професійної підготовки, необхідної для практичної діяльності музиканта-виконавця.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою та предметом навчальної дисципліни «Композиція, обробка, транскрипція» є вивчення основних етапів опрацювання музичного матеріалу, а також впровадження результатів роботи у творчу педагогічну та виконавську діяльність (соліста, диригента, музичного колективу).</p> <p>Основне завдання дисципліни «Композиція, обробка, транскрипція» полягає у підготовці здобувача освіти до творчої діяльності, який добре володіє елементарними навиками композиції, обробки і транскрипції творів різноманітних стилів і жанрів, прагне реалізувати свій творчий потенціал як музиканта-виконавця, вміє підбирати репертуар, а також здійснювати спроби сольного, або ансамблевого виконання вокальної та інструментальної музики.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Здобувач освіти в результаті вивчення навчальної дисципліни набуває наступних загальних і фахових компетентностей:</p> <p>ЗК1: здатність до критичного абстрактного мислення, зокрема, вміння застосовувати його до аналізу результатів власного наукового дослідження, її актуальності, наукової новизни, теоретичного, практичного, аксіологічного та світоглядного значення;</p> <p>ЗК2: здатність до пошуку, обробки та аналізу наукової теоретичної та фахової емпіричної інформації з різних джерел для узагальнення результатів;</p> <p>ЗК3: уміння з нових дослідницьких позицій формулювати методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку національного та</p>	

світового музичного мистецтва (музичної культури);

ФК7: здатність до планування та організації концертних, музично-просвітницьких та медійних заходів, а також до проведення мистецтвознавчої експертизи музичних творів та реалізації музичних практик, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань;

ФК8: здатність аналізувати й оцінювати матеріальну та духовну цінність музичного об'єкта в різних хронологічних межах та географічних ареалах, певному соціокультурному середовищі.

Програмні результати навчання:

ПРН1: орієнтація в актуальній проблематиці сучасного музикознавства, її використання в різних сферах власної дослідницької й аналітичної діяльності;

ПРН2: знання і використання наявних, пошук нових методів і методик у описі, узагальненні, аналізі музичних фактів, явищ, процесів, індивідуальної та колективної музичної творчості;

ПРН4: встановлення міждисциплінарних зв'язків між мистецтвознавчими, гуманітарними, культурно-історичними дисциплінами та вільне володіння міждисциплінарною методологією наукового пізнання;

ПРН5: знання і використання фахової термінології та поняттєво-категоріального апарату;

ПРН9: застосовувати сучасний інструментарій соціологічних, психологічних, статистичних досліджень для пошуку, обробки, аналізу теоретичної та емпіричної інформації;

ПРН11: володіти різними жанрами написання наукових текстів, вміти їх рецензувати, коментувати, анотувати, редагувати, репрезентувати в медіапросторі;

ПРН12: розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні культурно-мистецькі проекти в галузі музичного мистецтва з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів;

ПРН13: розробляти та ефективно застосовувати PR-концепції щодо створення і подальшої реалізації індивідуальних та командних науково-пошукових та творчих проектів, спрямованих на висвітлення актуальних для українського культурно-мистецького простору подій і процесів;

ПРН16: здійснювати організацію і налагоджувати алгоритм роботи креативних груп у різних видах музичної творчості; проводити оптимізацію роботи у різних видах творчої діяльності задля досягнення кінцевої мистецької мети.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу для очної форми навчання

Вид заняття

Загальна кількість годин – 90 год

Індивідуальні

30 академічних годин

Самостійна робота

60 академічних годин

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	025 Музичне мистецтво	II	Цикл вибіркових компонент

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Принципи творення оригінальних композицій та творчого	індивідуальне	1-50	2		3-й семестр, 1 тиждень

опрацювання оригіналу (авторського, фольклорного).					
Тема 2. Аналіз звукообразної специфіки, тембрових якостей і динамічного діапазону авторських музичних творів .	індивідуальне	1-50	4	10	3-й семестр, 2-3 тиждень
Тема 3. Прийоми аранжування як засіб створення нового звукового ідеалу: редакція, переклад, транскрипція.	індивідуальне	1-50	10	40	3-й семестр, 4-8 тиждень
Тема 4. Типи обробки музичного матеріалу (авторського, фольклорного): автентичний, класичний та модерний.	індивідуальне	1-50	10	40	3-й семестр, 9-13 тиждень
Тема 5. Кавери у сучасній виконавській творчості.	індивідуальне	1-50	2	10	3-й семестр, 14 тиждень
Тема 8. Засади формування сучасного репертуару виконавців: тематичний, жанровий, стильовий.	індивідуальне	1-50	2	10	3-й семестр. 15 тиждень

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Перевірка теоретичних знань проводиться у вигляді опитування на індивідуальних заняттях, практичного здійснення індивідуальних творчих завдань стосовно компонування, аранжування, обробки музичного матеріалу (з різних типів оригіналу) для соло і ансамблів (оркестрів) різного складу. Максимальна кількість балів – 100.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здача всіх проміжних етапів контролю
Підсумковий контроль	Залік

7. Політика курсу

У результаті вивчення курсу навчальної дисципліни «Композиція, обробка, транскрипція» аспірант повинен *знати*:

1. сутність використання навчальної дисципліни у майбутній професії, проявляти до неї стійкий інтерес;
2. специфіку використання навчальної дисципліни у різних професійних сферах діяльності;

вміти:

3. досконало володіти матеріалом навчальної дисципліни «Композиція, обробка, транскрипція».
4. використовувати знання з предмету у навчально-виховній роботі зі здобувачами в закладах мистецької освіти різних рівнів;
5. застосовувати вивчений матеріал в організації наукових і практичних дискусій;
6. застосовувати базові теоретичні знання в практичній творчій роботі;
7. використовувати інформаційно-комунікативні технології для вдосконалення наукової діяльності;
8. самостійно визначати завдання професійного та особистого розвитку, займатись самоосвітою, усвідомлено планувати підвищення своєї кваліфікації;

володіти:

9. історичними відомостями про композицію, обробку і транскрипцію та відповідною музикознавчою термінологією;
10. навиками теоретичного аналізу зразків авторської обробки, транскрипції та компонування ;
11. базовими знаннями щодо процесу перекладу музичних творів для різних інструментів та складу ансамблів (інструментальних та вокально-інструментальних);
12. різними типами обробки мелодій, гармонізації, ритмічної та фактурної варіативності.

8. Рекомендована література

1. Богатырев П. Г. Традиция и импровизация в народном творчестве : Вопросы теории народного искусства. – М. : Искусство, 1971. – 544 с.
2. Богданова О. В. Лірницька традиція в контексті української духовної культури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / О. В. Богданова. – К., 2002. – 20 с.
3. Борисенко М. Жанр транскрипції в системі індивідуального композиторського стилю / М. Борисенко : автореф. дис. ... канд. мистецтв. – Х.: ХДУМ, 2005. – 17 с.
4. Брояко Н. Теоретичні аспекти виконавської техніки бандуриста. – Івано-Франківськ : Обласна друкарня, 1997. – 150 с.
5. Бушуева Л. И. Феномен обработки чувашской народной песни в творчестве композиторов: к проблеме композиторского фольклоризма: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. искусствоведения : спец. 17.00.02 «Музыкальное искусство» / Л. И. Бушуева. – Казань, 2008. – 23 с.
6. Грица С. Трансмисія фольклорної традиції: Етномузикологічні розвідки. – Тернопіль : Астон, 2002. – 236 с.
7. Гуменюк А. І. Українські народні танці. – К. : Наукова думка, 1969. – 616 с.
8. Гуцал В. Інструментовка для оркестру українських народних інструментів. – К. : Муз. Україна, 1988. – 79 с.
9. Давидов М. А. Виконавське музикознавство: енциклопедичний довідник. – Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. – 400 с.
10. Давидов М. Теоретичні основи перекладення інструментальних творів для баяна. – К. : Музична Україна, 1977. – 120 с.
11. Дмитрук І. І. Жанр перекладу та його різновиди в сучасному бандурному мистецтві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / І. І. Дмитрук. – Львів, 2009. – 19 с.

12. Долчук Р. Хорове аранжування: навчальний посібник. – Івано-Франківськ : Вид-во «Плай» ЦІТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2008. – 383 с.
13. Дуда Л. Фольклорні жанри та їх трансформація у творчості для бандури: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Дуда Лариса Ігорівна ; Держ. ВНЗ "Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника". - Івано-Франківськ, 2016. - 19 с.
14. Дутчак В. Аранжування для бандури : навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ : Плай, 2001. – 90 с.
15. Евдокимова Ю. Проблемы первоисточника: статья // СМ – 1977 – № 3. – С. 109–112.
16. Жукова Н. Інтерпретація як компонент музичної творчості: естетичний аспект / Н. Жукова : автореф. дис. ... канд. філос. наук. – К. : КНУ, 2003. –14 с.
17. Земцовский И. Фольклор и композитор [Теоретические этюды]. – Л. : Советский композитор, 1977. – 176 с.
18. Іваницький А. Українська музична фольклористика (методологія і методика) й. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 320 с.
19. Іваницький А. Український музичний фольклор: підручник для вищих навчальних закладів. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2004. – 320 с.
20. Іваницький А. Українська народна музична творчість. – К. : Муз. Україна, 1990. – 336 с.
21. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів. – К. : Муз. Україна, 1981. – 112 с.
22. Коган Г. Парадоксы об исполнительстве // О Музыке: Проблемы анализа. – М. : Сов. композитор, 1974. – С. 344–365.
23. Козаренко О. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку: автореф. дис...док. мистецтвознавства. : спец. 17. 00. 03 / О. Козаренко. – К., 2001. –36 с.
24. Коновалова И. Жанр обработки как явление художественной интерпретации в музыке // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. вузів худож.- буд. профілю України і Росії. – Х. : ХДАДМ, 2003/2004. – № 5/6, 3/4. – С. 48-51.
25. Коновалова І. Феноменологія музичної обробки (на матеріалі хорових творів українських композиторів ХІХ – ХХ ст.) : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17. 00.01 / Коновалова Ірина Юріївна. – Х., 2007. – 314 с.
26. Корыхалова Н. Интерпретация музыки: теоретические проблемы музыкального исполнительства и критический анализ их разработки в современной буржуазной эстетике: монография – Л.: Музыка, 1979. – 208 с.
27. Котляревская Е. Вариативный потенциал музыкального произведения: культурологический аспект интерпретирования: дис... канд. искусствоведения. – К., 1996. – 196 с.
28. Кочнев Ю. Объективное и субъективное в музыкальной интерпретации / Ю. Кочнев : автореф. дис. ... канд. искусств. – Л.: ЛГК, 1970. – 22 с.
29. Курышева Т. Театральность и музыка. – М.: Сов. композитор, 1984. – 200 с.
30. Кушпет В. Г. Школа виконавської традиції (кобза, ліра, торбан, бандура, спів). – К. : Темпора, 2016. – у ХVІІІ ч.
31. Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр: история и современность. – М. : Сов. композитор, 1990. –312 с.
32. Ляшенко І. Народність і національна характерність музики. – К. : Вид-во Академії наук УРСР, 1957. – 92 с.
33. Ляшенко І. Національні традиції в музиці як історичний процес. – К. : Муз. Україна, 1973. – 328 с.
34. Михайлов М. Стиль в музыке: исслед. – Л. : Музыка, 1981. – 264 с.
35. Москаленко В. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа) / В. Москаленко: монография. – К., 1994. – 157 с.
36. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації. Навчальний посібник. – Київ: 2013. – 134 с.
37. Муха А. І. Композитори України та української діаспори : довідник. – К. : Муз. Україна, 2004. – 352 с.
38. Полибина И. Вербальные описания как форма объективации музыкального произведения: дис... канд. искусствоведения: 17.00.03 / Национальная музыкальная академия Украины им. П. И. Чайковского / И. Полибина. – К., 1996. – 122 с.
39. Путилов Б. Н. Проблемы фольклорных жанров [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

<http://www.booksite.ru/fulltext/1/001/001/084/main6.htm>.

40. Соколов А. Музыкальная композиция XX века: диалектика творчества: монография. – М.: Музыка, 1992. – 227 с.
41. Садовенко С. М. Неофольклоризм у контексті музичної культури України другої половини XX – початку XXI століття. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.info-library.com.ua/libs/stattya/338-neofolklorizm-u-konteksti-muzichnoyi-kulturi-ukrayini-drugoyi-polovini-hh-pochatku-hhi-stolittja.html>
42. Сохор А. Теория музыкальных жанров: задачи и перспективы // Вопросы социологии и эстетики музыки: статьи и исследования. – Л. : Советский композитор, 1983. – Вып. 3. – С. 129–142.
43. Сточанська М. П. Вокальні ансамблі у супроводі бандур (перекладення, аранжування, обробка): навч.-метод. посіб.. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 274 с.
44. Трофимчук О. І. Варіаційні форми в обробках народної музики // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: зб. наук. праць: наук. зап. Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне : РДГУ, 2008. – Вип. 14. – С. 106–116.
45. Українська коляда: колядки, щедрівки, віншівки / упоряд. о. В. Попадюк ЧСВВ. – Жовква : Місіонер, 2013. – 176 с.
46. Українські народні пісні з нотами. Засвіти свічу воскову / упоряд. Г.І. Ганзбург. – Х. : Фоліо, 2002. – 286 с.
47. Фольклорні матеріали з отчого краю. / Зібрали Василь та Ганна Сокіл; упоряд. Василь Сокіл, Ганна Сокіл, Лариса Лукашенко. – Львів : Інститут народознавства НАН України, 1998. – 615 с.
48. Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фольклорна традиція). Монографія / Михайло Хай. – Київ–Дрогобич, 2007. – 538 с.
49. Чередниченко Т. Композиция и интерпретация: три среза проблемы // Музыкальное исполнительство и современность. – М., 1988. – Вып 1. – С. 43–68.
50. Ярошенко І. В. Музично-просвітницька діяльність А. Кушніренка в контексті розвитку професійно-хорового виконавства на Буковині / І. В. Ярошенко : автореф. дис... канд. мистецтв. / – К., 2005. – 20 с.

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. www.uk.wikipedia.org Україномовна версія он-лайн енциклопедія «Вікіпедія»
3. <http://libportal.org.ua/> Бібліотечний інформаційно-освітній портал
4. <http://elib.nplu.org/project.html>. Культура України. Електронна бібліотека
5. http://1941-1945.at.ua/photo/kartiny_o_vojne/kartina013/11-0-1503
6. www.artsait.ru/art/v/vasnecov/main.htm
7. www.tretyakovgallery.ru/ru/calendar/.../exhibitions3112/
8. vrubel-world.ru/vrubel-art.php
9. www.art-portrets.ru/hudojniki_peredvijniki.html
10. gallerix.ru/album/200-Russian
11. lib.antyat.ru/ethnos/ukraine/74-culture-painting.html
12. tphv.ru/ukraine.php
13. znaimo.com.ua/Чюрльоніс_Мікалоюс_Константінас
14. gallery.crimea.ua/ru/painters.php?p=101
15. art-pics.ru/
16. www.biografguru.ru/by/muzikant/7q=9&psn=82
17. www.olofmp3.ru/.../10-kompozitorov-kotoryh-Vy-dolzheny-znaty.html
18. www.rodon.org/mus/classic.htm